

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL PANEVĖŽIO APYGARDOS TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 25 d. Nr. PA-P-33-6-9
Panevėžys

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktorės pavduotojos
Ritos Švedienės
2009-0121 pavedimą Nr. P-33-6

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė
Laimutė Švagždienė

Auditas pradėtas 2009-01-21
Auditas baigtas 2009-02-25

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	5
1.2. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	7
1.3. Dėl vienkartinių priemonių teisėjams skyrimo	7
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	8
2.1. Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo	9
2.2. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemonių	9
2.3. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų	10
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	12
3.1. Dėl darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, vienkartinių piniginių išmokų skyrimo	12
3.2. Dėl darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemonių skyrimo	12
4. Rekomendacijos teismui	13

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavedė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą vadovaujantis valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko valstybinė auditorė Laimutė Švagždienė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Panevėžio apygardos teismas (toliau – teismas) adresas: Elektros g. 9, 35175 Panevėžys. Identifikavimo kodas – 188607531.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Tomas Zdanavičius iki spalio 25 d., nuo spalio 25 d. teismui vadovavo – Valdas Petras Meidus, vyriausiąja finansininke dirbo Janina Janeliūnienė.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu mes apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Mes nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiamo ir valstybinio audito išvados nerašome.

¹ Valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 21 d. įsakymo Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009 m. sausio 19 d. įsakymo Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“ 1 p.

² Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009 m. sausio 21 d. pavedimas Nr. P-33-6

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 5 392,0 tūkst. Lt (iš jų – 3858,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴ 2,3 tūkst. Lt (iš jų – 1,8 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliajai mėnesinei algai padidinti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje yra numatyti 284,2 tūkst. Lt (iš jų 217,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 67,2 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tiksliniai daliniai asignavimai rengiamo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo įgyvendinimui ir jų negalima naudoti tol, kol neįsigalios šis įstatymas.

Teismas 2008 metais vykdė dvi programas: „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2) ir specialiąją paslaugų teikimo programą (kodas 1.81). Šioms programoms įgyvendinti teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo ir panaudojo 5 357,6 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: 1.2 programai – 5 354,7 tūkst. Lt ir 1.81 programai – 2,9 tūkst. Lt.

Teismas programai „Bylų nagrinėjimas“ vykdyti 2008 metais gavo ir panaudojo 3 823,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 1 184,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms skirtus valstybės biudžeto asignavimus.

Teismas 2008 metais faktiškai Teisėjų atlyginimų įstatymo⁵ nuostatų įgyvendinimui (teisėjų darbo užmokesčio padidinimui ir vienkartinėms priemokoms) panaudojo 278,2 tūkst. Lt (iš jų 212,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui (įskaitant vienkartinę priemoką) ir 65,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) valstybės biudžeto asignavimų arba 6,0 tūkst. Lt mažiau nei buvo numatyta minėtu Teisėjų tarybos raštu.

Teismo kreditinis įsiskolinimas už prekes ir paslaugas 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė 2,4 tūkst. Lt, debetinio įsiskolinimo nėra.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁶.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2007 m. gruodžio 6 d. įstatymo Nr. X-1353 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 6 d. nutarimas Nr. 90.

⁵ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų 2008 m. lapkričio 6 d. įstatymas Nr. X-1771.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

Atlikę teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus jo panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimti visi 20 teisėjų etatai.

Teismas 2008 metais panaudojo 2 154,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 667,4 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

- 1 690,9 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 523,8 tūkst. Lt nuo jo priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms,

- 463,5 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 143,6 tūkst. Lt nuo jo priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms, (tame skaičiuje – 162,7 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemokoms ir 50,4 tūkst. Lt nuo jų priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčių teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos nutarimus⁷, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės⁸ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius ir nustatė tarnybinio atlyginimo (koeficiento) padidėjimą 1,75 karto.

⁷ Teismų tarybos 2003 m. kovo 7 d. nutarimas Nr. 84, 2003 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 113 ir 2004 m. balandžio 2 d. nutarimas Nr. 207.

⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 24 d. nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo⁹ nuostatas teisėjų darbo užmokestis turėjo būti nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo užmokestis iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad pirmiau minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹⁰ nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo. Taip pat Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos, kuriomis nustatytas teisėjų darbo užmokesčio mažinimas, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Lietuvos Respublikos Seimas, siekdamas sutvarkyti teisėjų darbo apmokėjimo reglamentavimą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimus,¹¹ 2008 m. lapkričio 6 d. priėmė Lietuvos Respublikos valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo pavadinimo, 1, 2, 3, 4, 5, 7 straipsnių ir įstatymo priedėlio pakeitimo įstatymą ir Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymą, kuriais teisėjų darbo apmokėjimo nuostatos nuo 2008 m. lapkričio 15 d. buvo perkeltos į Teisėjų atlyginimų įstatymą.

Atsižvelgdami į tai, kad iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, teisme negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. 1690,9 tūkst. Lt teisėjų darbo užmokesčiui ir 523,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

⁹ Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 96 straipsnio 1 dalis.

¹⁰ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 birželio 24 d. nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999 m. gruodžio 28 d. nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. birželio 30 d. nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“

¹¹ Įstatymų projektų reg. Nr. XP-3117-XP-3120 aiškinamasis raštas, http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=320851

1.2. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Kaip buvo minėta, 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, kuris nustatė teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Pagal šį įstatymą bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų atlyginimas susideda iš pareiginės algos ir priedo už ištarnautus Lietuvos valstybei metus. Taip pat šiame įstatyme yra nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, išskyrus 1.3 punkte nurodytus pastebėjimus dėl vienkartinių priemokų skyrimo, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

1.3. Dėl vienkartinių priemokų teisėjams skyrimo

Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 str. 1 p., bei Teisėjų tarybos 2008 m. gruodžio 5 d. nutarimu Nr.13P-211-(7.1.2.) patvirtintu Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašu 2008 metams, 2008 m. gruodžio 8 d. įsakymu Nr. P 54 teisėjams paskyrė 100 proc. pareiginės algos dydžio vienkartinės priemokas. Šioms priemokoms teisme buvo panaudota 162,7 tūkst. Lt bei nuo jų priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms – 50,4 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų. Minėtame įsakyme buvo nurodyta kad vienkartinės priemokos yra skiriamos už tai, kad teisėjai vykdė apylinkės teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas (Teismo pirmininko 2007 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. V 43 patvirtintas Panevėžio apygardos teismo vykdomo administravimo darbo planas 2008 metams), bei kalendoriniais metais dirbo mažiau teisėjų, nei numatyta etatų sąrašė (atskaitinio laikotarpio vidurkis 19,7 teisėjų, teisme patvirtinta 20 teisėjų pareigybių).

Pažymėtina, kad vadovaujantis teisėjų tarybos nutarimu¹² patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punkto nuostatomis vienkartinės priemokos gali būti mokamos jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme bei vykdydami teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas dirba po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis. Pažymėtina, kad teisėjų darbas po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis nebuvo žymimas darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose ar kituose teismo vidiniuose dokumentuose.

¹² Teisėjų tarybos 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

Teisme nebuvo teisėjų dirbtų viršvalandžių, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos, todėl auditoriai negalėjo įsitikinti, ar minėtame teismo pirmininko įsakyme nurodytos teisėjų vykdytos apylinkės teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijos buvo atliekamos po darbo, poilsio ir švenčių dienomis kaip tai nustatyta Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje.

Dėl to auditoriai negalėjo įvertinti teisėjams paskirtų 162,7 tūkst. Lt vienkartinių priemonių teisėtumo.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 str. 1 d. nustato, kad kiekvieno darbuotojo darbo ir poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisykles. Šio straipsnio 6 d. nustatyta, kad darbuotojų dirbtas darbo laikas yra žymimas Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose. Teismas nėra nustatęs viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos tvarkos.

Atsižvelgiant į tai, kad teisme nėra viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaitos atliekant įstatymuose nustatytas teisėjo funkcijas, teismas turėtų sukurti šio darbo laiko apskaitos taisykles, kurios turėtų užtikrinti tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

Pažymėtina, kad teisme teisėjams už darbą 2008 metais po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis (iki 2008 m. rugsėjo 1 d.) nebuvo suteiktos papildomos atostogos vadovaujantis Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarka, patvirtinta Vyriausybės nutarimu¹³. Darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose nėra duomenų apie teisėjų 2008 m. papildomai dirbtą laiką po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. iš patvirtintų pareigybių sąrašė numatytų 37 valstybės tarnautojų pareigybių buvo užimtos 32 pareigybės.

¹³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimas Nr. 828

Teismas 2008 metais panaudojo 1294,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 247,9 tūkst. Lt priedams, 138,2 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 401,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl vienkartinių piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo

2008 m. gruodžio 15 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybė posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Atkreiptinas dėmesys, kad tokia nuostata nebuvo įforminta kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuris įstatymų nustatyta tvarka yra skelbiamas leidinyje „Valstybės žinios“. Pažymėtina, kad teisme valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

Teismo pirmininkas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo¹⁴ Vienkartinį piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašo 1,3., 2,3,4 punktais 2008 m. spalio 21 d. įsakymu Nr. P 41 valstybės tarnautojams paskyrė artėjančios valstybinės šventės - Visų Šventųjų dienos proga atlyginimo dydžio vienkartinės pinigines išmokas ir išmokėjo 66,8 tūkst. Lt vienkartinį piniginių išmokų ir 2008 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. P 53 labai gerai ar gerai įvertinus valstybės tarnautojo veiklą kalendoriniais metais paskyrė ir išmokėjo 68,9 tūkst. Lt bei 2008 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. P 34 paskyrė ir išmokėjo vienkartinę išmoką 2,5 tūkst. Lt valstybės tarnautojui jubiliejaus proga. Iš viso paskirtos ir išmokėtos valstybės tarnautojams vienkartinės išmokos už 2008 metus sudarė 138,2 tūkst. Lt ir 42,8 tūkst. Lt įmokų socialiniam draudimui.

2.2. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme¹⁵ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu¹⁶ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybą Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Teisme 2008 metais valstybės tarnautojams vienkartiniai priedai nebuvo skirti ir nebuvo mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. liepos 19 d. nutarimas Nr. 1167, 2006-06-23 redakcija.

¹⁵ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

¹⁶ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999 m. liepos 8 d. Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 25 str. 1 d. 1,2,5 p.

pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą.

2.3. Dėl nustatytų valstybės tarnautojų kategorijų

Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu¹⁷ apygardų teismai nuo 2008-05-01 buvo priskirti II įstaigų grupei (iki minėtos datos – III grupei).

Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 18 str. 4 d., į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas be konkurso karjeros valstybės tarnautojas gali būti perkeltas jį į pareigas priėmusio asmens sprendimu tik tuo atveju, kai karjeros valstybės tarnautojo tarnybinę veiklą įvertina valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos vertinimo komisija ir jis atitinka tos pareigybės aprašyme nustatytus specialius reikalavimus. Teismo pirmininkas 2008 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. P1 2008 m. sausio - kovo mėnesiais, nesivadovaudamas minėta Valstybės tarnybos įstatymo nuostata, esant sutaupytam darbo užmokesčio fondui, neįvertinus karjeros valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos, nustatytas teismo karjeros valstybės tarnautojų pareigybių kategorijas 27 valstybės tarnautojams padidino viena kategorija, neviršijant atitinkamoms valstybės tarnautojų pareigybėms nustatytą maksimalių kategorijų ribų. Dėl to priskaičiavo ir išmokėjo minėtiems valstybės tarnautojams 22,3 tūkst. Lt ir 6,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Teisme, nesivadovaujant Valstybės tarnybos įstatymo 18 str. 4 d. nuostatomis, neįvertinus karjeros valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos, 27 valstybės tarnautojai buvo perkelti į aukštesnės kategorijos pareigas, jas padidinant viena kategorija. Dėl to buvo priskaičiuota ir išmokėta valstybės tarnautojams 22,3 tūkst. Lt darbo užmokesčių skirtų asignavimų ir 6,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Teismo pirmininko 2008 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. P16, nesivadovaujant minėta Valstybės tarnybos įstatymo 18 str. 4 d. nuostata, nuo 2008 m. gegužės 1 d. 13 posėdžių sekretorių buvo perkelti iš B lygio 4 kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigų į B lygio 5 kategorijos pareigas, A lygio 10 kategorijos valstybės tarnautojas perkeltas į A lygio 11 kategorijos pareigas, nustatyta tvarka neįvertinus šių karjeros valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos. Pažymėtina, kad vadovaujantis Valstybės tarnautojų pareigybių aprašymo ir vertinimo metodikos, patvirtintos Vyriausybės 2002 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 685 (2008 m. gegužės 1 d. redakcija) 24 p., karjeros valstybės tarnautojus perkelti į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojų pareigas neįvertinus jų tarnybinės veiklos galima tik tais atvejais, kai suvienodintų pareigybių sąrašė nustatomos aukštesnės žemiausios valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos, t.y. valstybės tarnautojams, kuriems buvo nustatytos žemiausios valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos,

nustatomos naujos žemiausios valstybės tarnautojų pareigybių kategorijos. Šiuo atveju, minėtų pagrindų, kuriems esant karjeros valstybės tarnautojus galima perkelti į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojų pareigas neįvertinus jų tarnybinės veiklos, nebuvo. Dėl to teismas priskaičiavo ir išmokėjo minėtiems darbuotojams 16,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų asignavimų ir 5,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Teisme nesivadovaujant Valstybės tarnybos įstatymo 18 str. 4 d. nuostata, nuo 2008 m. gegužės 1 d., nustatyta tvarka neįvertinus karjeros valstybės tarnautojų tarnybinės veiklos, 14 teismo karjeros valstybės tarnautojų buvo perkelta į aukštesnės kategorijos pareigas. Dėl to teismas priskaičiavo ir išmokėjo minėtiems darbuotojams 16,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui skirtų asignavimų ir 5,1 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Teismo pirmininkas dėl šios ataskaitos dalies pateikė pastabas, nurodydamas, kad viena pakopa didesnės kategorijos nustatymas, neviršijant atitinkamoms valstybės tarnautojų pareigybėms nustatytų kategorijų minimalios ir maksimalios ribos, negali būti laikomas valstybės tarnautojų perkėlimu į aukštesnes pareigas. Teismo pirmininkas taip pat nurodė, kad, valstybės tarnautojo perkėlimas į aukštesnes valstybės tarnautojo pareigybes betarpiškai turi būti siejamas su šio valstybės tarnautojo atitikimu aukštesniems reikalavimams, jo tarnybinių funkcijų padidėjimu, didesne atsakomybe, didesniu darbo užmokesčiu ir kitų esminių aplinkybių pasikeitimu, tačiau teisme, nustatant aukštesnes valstybės tarnautojų pareigybių kategorijas, atitinkamas pareigas ėjusiems valstybės tarnautojams nebuvo nustatyti nauji, aukštesni reikalavimai, jų funkcijų apimtis ir atsakomybė taip pat nepadidėjo.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Valstybės tarnybos įstatymo 7 straipsnį valstybės tarnautojų pareigybės yra 3 lygių bei skirstomos į 20 kategorijų. Aukščiausia yra 20 kategorija, žemiausia – 1 kategorija. Todėl valstybės tarnautojo perkėlimas į aukštesnes pareigas yra perkėlimas į aukštesnės kategorijos karjeros valstybės tarnautojo pareigas (nepriklausomai nuo pareigų pavadinimo, specialių reikalavimų, funkcijų apimties ir kt.).

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą¹⁸, teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, yra atsakingas už jam paskirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą pagal tikslinę paskirtį, už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą¹⁹ ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo

¹⁷ Lietuvos Respublikos Seimo 2008-04-24 nutarimas Nr. X-1511.

¹⁸ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1 ir 3 p.

¹⁹ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo 11 str. 1 d.

¹⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintų Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių 20.2 p.

taisykles²⁰, už buhalterinių įrašų teisingumą, už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą atsako įstaigos vyriausiasis buhalteris arba struktūrinio padalinio, tvarkančio apskaitą, vadovas, arba kiti šio įstatymo 10 straipsnyje nurodyti asmenys, tvarkantys apskaitą.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo patvirtinti 22 darbuotojų etatai, dirbančių pagal darbo sutartis, etatai, faktiškai dirbo 20 darbuotojų.

Teismas 2008 metais panaudojo 374,1 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 9,7 tūkst. Lt priedams, 53,9 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 115,9 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms. Pažymėtina, kad teisme darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, vienkartinės piniginės išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos.

3.1. Dėl darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, vienkartinių piniginių išmokų skyrimo

Teismo pirmininko 2008 spalio 17 d. įsakymu Nr. V-68 teismo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, buvo paskirta ir išmokėta 26,9 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų Visų Šventųjų dienos proga ir teismo pirmininko 2008 m. lapkričio 27 d. įsakymu Nr. P 53 už labai gerą darbuotojo darbą kalendoriniais metais paskyrė ir išmokėjo 25,2 tūkst. Lt ir 2008-09-01 įsakymu Nr. P 31 paskyrė ir išmokėjo 1,7 tūkst. Lt darbuotojui jubiliejaus proga. Iš viso darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis paskirta ir išmokėta 53,9 tūkst. Lt vienkartinių išmokų ir 16,7 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

3.2. Dėl darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo

Teisme darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti, laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²¹ patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų. Teisme 2008 metais darbuotojams buvo skirti priedai už aukštą kvalifikaciją, skubių, svarbių ar sudėtingų darbų vykdymą. Šių priedų reglamentavimas numatytas minėto nutarimo 5.2

punkte. Pažymėtina, kad teisme 2008 metais darbuotojui skirta bendra priedų suma neviršijo darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio, priedai darbuotojams paskirti ne ilgesniam laikotarpiui kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

4. Rekomendacijos teismui

1. Imtis priemonių valdyti rizikas, susijusias su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu.
2. Sukurti darbo laiko apskaitos sistemą, kuri užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Panevėžio skyriaus vedėjas

Vaidotas Šukys

Vyriausioji valstybinė auditorė

Laimutė Švagždienė

²¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. liepos 8 d. nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).